

Р. Я. Лаврентій

Маруненко-Недоля Амвросій Павлович

МАРУНЕНКО-НЕДОЛЯ Амвросій Павлович (за ін. даними – Андрійович; сцен. псевд. – Недоля; 07. 12. 1886, Київ – 15. 01. 1968, м. Бетлехем, шт. Пенсильванія, США) – актор, режисер. 1907 вступив до трупи М. Кропивницького. 1910–14 – реж. аматор. театру залізничників у Києві. Під час Визв. змагань 1917–21 – сотник Армії УНР. Від 1920 – у таборах для інтернованих у Польщі, де 1921–22 був мист. кер. двох театрів (драм. і мініатюр) у таборі Стшалків. Від 1922 – актор, реж. укр. мандрів. театрів Галичини: Театру товариства «Просвіта» під керівництвом М. Орла-Степняка (1922–23), приват. трупах І. Когутяка, В. Коссака, Укр. театру «Заграва» (1933–38), Укр. нар. театру ім. І. Котляревського (1938–39). Від 1944 – на еміграції в Австрії. Після 2-ї світової війни мешкав у таборах для переміщ. осіб. 1945–49 – співзасн., реж. та актор табор. Укр. драм. театру в Зальцбурзі під керівництвом Г. Совачевої (згодом – Укр. нац. театр). У 2-й пол. 1940-х рр. поставив вистави «Ясні зорі» Б. Грінченка, «Ой, Морозе, Морозенку» Г. Лужницького, «Княгиня Капучідзе» А. Моллер. Від 1949 – у США. 1952–58 – керівник аматор. театр. гуртка при 50-му відділі Союзу українок Америки (м. Бетлехем); 1959 – в Ансамблі укр. акторів під керівництвом Б. Паздрія; 1963–68 грав на сцені Укр. театру Філадельфії під керівництвом В. Шашаровського (згодом – «Театр у п'ятницю»). Виконував різноплан. ролі в укр. побут., зарубіж. класич. і новіт. драматургії, найвдаліші серед яких – характерні. Здійснив постановки на істор.-побут. теми. Відповідав за костюми та декорації. Член Об'єдн. бувших вояків-українців в Америці: від 1958 – голова його управи у м. Аллентаун (шт. Пенсильванія). Відзнач. Хрестом С. Петлюри (1963).

Основні ролі

Унтер-офіцер («Тарас Шевченко» З. Тарнавського), Каган Кончак, Кара-Хан, Кошовий Гордієнко («Слово о полку Ігоря», «Ой зійшла зоря над Почаєвом», «Гетьман Іван Мазепа» Г. Лужницького), Василь Коваль («Невольник» М. Кропивницького за Т. Шевченком), ага Халіль («Ясні зорі» Б. Грінченка).

Рекомендована література

1. Амврозій Маруненко-Недоля // Кн. мистців і діячів укр. культури. Торонто, 1954;
2. Соханівський М. Український національний театр у Зальцбургу, Австрія // Наш театр: Кн. діячів укр. театр. мистецтва 1915–75. Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1975. Т. 1;
3. Лукіянович Ф. Український табір Лексенфельд у Зальцбурзі // Альм. Укр. нар. союзу на рік 1986. Джерсі-Сіті; Нью-Йорк, 1986.

Бібліографічний опис:

Маруненко-Недоля Амвросій Павлович / Р. Я. Лаврентій // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-63966>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).